

DOBROGEA JUNA

DOBROGEA A DOBROGENILOR

ABONAMENTE:
Pe an... 60 Lei — Pe luna... 20 Lei
Anunțuri și reclame după invocări

Organ al revendicărilor naționale ale Dobrogenilor

Director: CONSTANTIN N. SARRY

REDACȚIA și ADMINISTRAȚIA:
SUCURSAL, STRADA PĂTRAȘCU-VODĂ, Nr. 4
Manuștele nu se impozăză

DEZASTRUL CONSTANTEI

Să se stabilească răspunderile. Să se pedepsească vinovații.

Nici unul din orașele țării n'a suferit cît Constanța.

cetate și cu ce a putut să apuce, sub proiectile tunurilor inamicoare, care băteau șoseile năpădite de refugiați și trezurile înțesate de familiile desușăduite, — populația Metropolei Dobrogei nu mai găsește astăzi, la înapoiresa dîntr-o prilejire de peste doi ani, din toată aversa și fericioasă ei de odinioară, decât numai jale și pustiu: locuințele, prăvăliile, atelierele prădate până la conșuza din vatră, iar din imobile noi și în 25 în stare de a oferi un adăpost cît de puțin pretențios. IN ACEST PRAPAD ȘI PÂRJOL OBȘTESC O SINGURĂ GOSPODARIE A RAMAS NEATINSA IN TOT CUFIRNUSUL EL. — ACEEA A D-LUI VIRGIL ANDRONESCU, PARINTELE COMUNEI! Minune.

D. George Mumianu, fostul prefect al județului Constanța, într-o expoziție publicată de ziarul nostru, răspunzând unei datorii de conștiință, a căutat să explice, dacă nu să justifice, dezastroasele condiții în care a trebuit să se facă evacuarea.

Rămâne de aflat: UNDE SE GĂSEȘTE PRIMARUL CONSTANTEI IN PREZIUA CADEREI ORAȘULUI SI CINE FUSESE ÎNSARCINAT CU PREDAREA LUI?

Se stie astăzi, că toate localitățile din țară, care au fost predate, în regulile usuale, vrăjmașului, au avut o sortă mai bună și s-au bucurat de anumită crăciună.

Se mai stie că comandanțul trupelor inamicoare a așteptat timp de cîteva ore la marginile orașului — la kilometrul 8 — pe reprezentanții Constanței spre indeplinirea acestei formalități și numai după această inadvertență, pe care să aibă drept desconsiderație, a dat drum cavalerilor sălbătesc și hoardelor flămânde, ca să distrugă și să necinstească totul.

In numele conociștenilor noștri, cari au avut nemorecoul sau imprudența de a-și încredința destinație și avutul pe mâinile săcusească răspunderile și să se pedepsească vinovații.

Asemenea adevarări nu trebuie ascunsă; atari fapte nu pot rămâne fără sanctiune.

Intru cît ne privește, vom să să ne facem datoria — întreaga datoria.

BIETULUI OVIDIU

N'ai fost crujat, cum văd, nici tu, poete,
De fură săvârlitorului brutal...

Te-ai coborât de pe soldu-ji piedestal,

Sălbaticele cete !

Si te legăseră, nilai, eu fui...
Voiu, nu 'ncapă îndolali, să te ia
Si să te internere 'n lugăr, undeva...

O și ficeau nebuni !

Nu mă gădese de leac să fac zvântă...
Dar dacă li avut — mărturisesc precu-

Un astfel de noroc... Sună sigur c'ni

Hai scri

Un nou și alt gen de „Tristii”.

Cum-cum scăpași de doșmanul desmetnic.
Rămas într-o noi, poete vrând-

fievrând,

Vei fi săii, cel mult, săncuij din

[când în când

Câte-un discurs patetic !

Sarogin.

Din țara Kabiliilor Europei

(Bulgaria)

de George Teodorescu
Anul său la moarte
București și Bucătăria săptămână
Constanța

Mulumită neprevăderei conducerii noștri de tot felul, grăție metodei și ordine milită și germane, cetațea Turcia — în derizirea „Verdun” al României — a cizut cu o grabă tragică.

Prădă uriașă și mai presus de toate cei 430 ofițeri români care au obiectul de predilecție al sălăjilor cunoscute vanități bulgărești.

In fruntea unui convoi de aproape 700 prizonieri, eram patru ofițeri. — Fură populația întreaga orice margină. Toți întrebașeau unde și se află români, pentru a fi insultați, batjocurați, bătuți: nu mai puțin răzuină invingătorilor era și și preunule măini lo buzunarele noastre ca să le rămână ca o amintire: portofelul, cișmii, inele. — De la o vreme tragică se întoarce în ridicol și pentru a zădărăci și se scuf ostenește tălharilor, să intors buzunarele, pe des, fiindu-ne cu total indiferent corcetările prin buzunare.

Rămăsesem fără un ban. La asemenea condiții priilegia devenise mai grosolană și captivitatea mai grea; sănătății până la lăsarele eram reduși la buna voiea peștui găzsei, care se mai boala și ne da căte o felie de pepene.

Impermeabilul cu care eram îmbrăcat atrase atenția unui locotenent bulgar care se repeză cu calul și cavaleros ca un beduin îmi fură de pe umeri mantaua. Protestele subsemnatului și calificativele de hot în cîteva din limbele europene, nu mi-au dat manană înăopă.

Sunt prizonieri ai unei armate europene? Ajungind într-un sat cu numele Balbunar, am cerut să mă atâză grupul de ofițeri și cu conveinția de către suntem duși la Răzgrad. Si aici tradiționala ospitalitate bulgărescă își întinde hîdoasele ei braje spre a ne primi. — Căteva măslini și o bucată de pâine a fost mâncarea ce ni s-a dat după trei zile de drum. La un moment dat un ofițer bulgar prin interpret, ne spune că să nu ne aşteptăm la un tratament uman de oare ce administrația română și armata română au făcut exces asupra populației bulgărești din Dobrogea și repreșeau trebuia făcută asupra prizonierilor români.

Trebue de sănătății constatăre că administrația noastră în Dobrogea a fost cărmănată și mentalitate detestabilă față de populația de acolo. Dobrogenii, iudicați de naționalitate, de origine, erau cetățeni români cu diplomi de învățătire. Tinerii dobrogieni au fost lăsați și trimiși spre a apăra și realiză aspirațiile noastre naționale și părinții după egalițate pentru a îndura priilegia. De ce această vitregă concepție pentru populația unei părți din țara românească?

Dela Răzgrad am fost îmbarcați în va-

goane de marfă, cam căte 70 într-un vagan inchis, fără posibilitate de comunicație cu cineva. — După o călătorie de 2-3 zile și nopti, am ajuns la Gorne Panicorevo, situat în resumă vole a Transilvirilor! Era timpul să facem poezie! În acel lagăr au murit 700 soldați români.

Hram prizonierilor călători români constă dintr-un sac de ardei, care fieră și formă, formă rezumă ciorbă. Pavilioane în care dormeam cupă indeochești, carăormăne și ordine milită și germane, cetațea Turcia — în derizirea „Verdun” al României — a cizut cu o grabă tragică.

Prădă uriașă și mai presus de toate cei 430 ofițeri români care au obiectul de predilecție al sălăjilor cunoscute vanități bulgărești.

Din nemorecire călătorie subsemnatului nu se termină azi.

Apel către colegii Constanțeni

Nu este departe timpul, când români chemăți să alegem reprezentanți naționali, prin votul universal

Nouă celor, cari, timp de ani de zile, am lucrat pe terenul intelectual și educativ, ni se cuvine să ne strângem rândurile și să ne dăm bine seama pe cine trimitem ca juriitori de legi noi pentru schimbarea radicală a stării actuale și punerea pe noi temelii a României Mari.

De felul cum vom sălăi noi și aici în mijlocul căroră trăim, să exercităm acest drept, depinde toată schimbarea în bine, cea multă așteptată.

A sosit timpul să treacem dela vorbe, dela promisiuni goale, dela vorbărie multă, — la fapte.

Situatia, în care ne găsim acum, răspândită în diferite părți ale țării, face apropape cu neputință strângerea noastră la olăta înainte de alegeri pentru a ne spune cuvântul și a ne fixa o altitudine definitivă. În acest sens, Rămâne, dar, ca jucăre, cu ori cădă sacrificiile materiale ar necesita deplasarea, să ia parte din vreme la alegeri ea să sfătuiască pe alegători și să le indice cui trebuie să incercă înțelege votul, ca astfel să fiecară să aibă mulțumirea sufletească că a pus căte o pietrică la noua clădire a României de mâine, care va avea nevoie de elemente culte, vrednice, cinstite și cu totul dezinteresate.

La lucru deci. V. Leșăduță
26/11/1918
Rev. Morărește, deputat în cinci
Călători-Roman

Nume și Prenume	Nr. identificare	Numele persoanelor interesează după articolul de punere	Indiferență totală
Răduță Atanasiu	221 19	Iordache R. Atanasiu	
Răduță	222 19	Rada	
Răduță	223 19	Lulu	
Răduță	224 19	Minu	
Răduță	225 19	Cornet	
Răduță	226 19	Elizabeth R. Atanasiu	100
Răduță	227 19	Lulus	
Răduță	228 19	Petre	
Răduță	229 19	Ștefan	
Răduță	230 19	Tanase	
Răduță	231 19	
Răduță	232 19	
Răduță	233 19	
Răduță	234 19	
Răduță	235 19	
Răduță	236 19	
Răduță	237 19	
Răduță	238 19	
Răduță	239 19	
Răduță	240 19	
Răduță	241 19	
Răduță	242 19	
Răduță	243 19	
Răduță	244 19	
Răduță	245 19	
Răduță	246 19	
Răduță	247 19	
Răduță	248 19	
Răduță	249 19	
Răduță	250 19	
Răduță	251 19	
Răduță	252 19	
Răduță	253 19	
Răduță	254 19	
Răduță	255 19	
Răduță	256 19	
Răduță	257 19	
Răduță	258 19	
Răduță	259 19	
Răduță	260 19	
Răduță	261 19	
Răduță	262 19	
Răduță	263 19	
Răduță	264 19	
Răduță	265 19	
Răduță	266 19	
Răduță	267 19	
Răduță	268 19	
Răduță	269 19	
Răduță	270 19	
Răduță	271 19	
Răduță	272 19	
Răduță	273 19	
Răduță	274 19	
Răduță	275 19	
Răduță	276 19	
Răduță	277 19	
Răduță	278 19	
Răduță	279 19	
Răduță	280 19	
Răduță	281 19	
Răduță	282 19	
Răduță	283 19	
Răduță	284 19	
Răduță	285 19	
Răduță	286 19	
Răduță	287 19	

Dezastrul Românilor la Turtucaia

Cum și președintele generalului Tosef, într-o scrisoare de articolie

adresată lui L. Gh. Gheorghiu, în Septembrie a. c.

Traducă și adnotat de Coloniul în rezervă

NICOLAE MARASESCU

IV.

Pe seară în aceeași zi garnizoana dela Turtucaia semănat cu o imensă cestă de tigani, cu un furnicar, cu o ciudată masă de oameni deprimați și tămpiti, care își pierdusează conștiința și sentimentul demnității și pe care pentru a-i păzi a fost destul căpșuă soldați bulgari¹. Spaimă dă-se vedere massacrat nu-i părăsesc de loc, și nu puteau înțelege cum este posibil ca ei să leape sănătoși, după atât de singeroase humiliații pe care bulgarii le-au avut a suferi din partea lor; și mai cu seamă în urma atrocităților fără nume și a massacrelor de care soldații români s-au făcut vinovați din ajunul risboșului în satul bulgare din Dobrogea².

A doua zi de dimineață taboul potopului eluziat la Turtucaia asupra românilor apără cu totul spaimă. Pe totă întinderea cetăței, dela prima linie și până în oraș, forturile, transelele liniei I-ia și II-a, văile și locurile adăpostite erau acoperite peste tot de cadavre în diferite pose, liniiile sau hidroane, figura lor trădu din cauza convulsiunilor atroce, spaimă prin care treceseră. Cea mai mare parte din cadavre au venit râni grațioase produse de afărămăturile obuzelor, sau răză mortale produse de gloanțe. Transelele și locurile din preajă erau pline de cadavre; toți trebuie să se fi săbatat în convulsiuni, fiindcă căzuaseră sub loviturile noastre. Pe ieri pe coica erau cați morți și răniți; pe sfârșit se vedea gramei de cadavre rupte în bucăți de obuzele și granatele noastre. Tunuri și cheioane răsturnate unul peste altul, obuze și cartuze răpîte peste tot local într-o dezordine de nedescriși: chipuri, mantale, ranițe, cen-

turoane și alte obiecte de echipament aruncate de români în timpul fugii disperate. Cai abandonati fugau în toate părțile cibăind peste cadavre; se vedea peste tot urmele produse de artilleria noastră, transelele sfărâmante, apărării accessori răsturnate, parăi reteloi de steme ruptă și sfârma asăvărită în toate părțile; peste tot erau urmele jachetelor uragănei care căzuseră asupra fortăreței și dărâmaseră tot ce încrezuse de-a-i sta înainte. Așa s'a petrecut cu dezastrul român dela Turtucaia³. El înmai mult lumea și care dezastru se rezănește și asupra operațiilor române de la Nord.

Voi urma această descriere de o extenție mai lămurită a operațiilor românelor noastre. Dar înainte de a intra în detaliu, aducem omagii publice acelaia care a hotărât ofensiva noastră, această aruncătură de la noi, care nu-a adus atât de succese ulterioare⁴; omagii aceluia care cunoaște de minune psihologia admisibilei morale a soldatului și a ofițerului nostru și a știut să atenueze ceea ce responduse cu nevoiește orăzi și care în principiu este cel mai sigur mijloc asupra inamicului. Ofensiva este o fulgeratoare eruptiune în teritoriul inamic⁵. Fără ea noi am și fost pierduți căci români, înțăriri în fortărețele lor, ar fi așteptat linigiștii ajutoarele rusești și noi am și fost săliți de a duce un război defensiv pe propriul nostru teritoriu și pe o lungime de front de aproape 150 km. deschis și expus, aproape plan peste tot, contra armelor ruse și române intrunite.

¹ Mai mir că și mai puț și pe noi „asupra” și ne plănuiesc, fiindcă dacă nu predam, nu moare vorba nici de hăptă, nici de fugă și apoi unde nu s-a fugit. Deșă era vorba de fugă, înțăriri înainte dă-nă preda, după cum se face în urmă?

² Născodre prea-șteptă populația românească, și prinsenișorii, care au avut o călătorie mult din acasă, în timpul transporțului, dela Iași la Mamaia în calea trupelor bulgare-franceze, au venit în urmă?

³ Note ale traducătorului.

Români, treziți-vă!

Să fie lunga dominația românească a Turcilor ceea ce tembelimului nostru tradițional. ori ceea cea bună a poporului românesc și norocul ce vine și a serbie căruților săi, să aducă astăzi nemolostă și beatitudine...?

Nici n-am vizat România-Mare bine închegată și locurile publice românești de chiohaneri, mătăsuile flăcă pe tronu și pe pernele catilinelor ale căsătorilor, cauciucurile stropești noroios până în ferestrele caselor, zâmbetul a apărut pe toate buzele roșite de vârstă, și peste tot am spărtă sănătatea cel mai fericit popor de pe lume!

Cine se mai gândește, cine să știe, că în timpul acesta există o chestiune a Dobrogei?

Administrăriunea românească, abia instalată acolo, „sub protecția și controlul armelor statei” întâmpină mari necazuri. Agentii vrăjănișorii fanatici nu și înțelesă agitațiunile subversive. Ministrul bulgar întărită opiniile publice, întreprindând o atmosferă dubioasă. Scrisori mestecugătă intocmite impună capul întregiei Europe occidentale. – în timp ce noi petrecem...

Români, treziți-vă!

Norocul, după o vorbă veche, odată glăcăște pe om acasă; a doua oară dă peste el, bine, în călcium.

Un dobrogean de băstine

Am cîștă tot ce putea să-mi formeze o idee și sădă peste doctrina – azi definită căută – a socialismului. Am cîștă scrisă și pro și contra. Am urmărit, în special, cu deosebită interește criticiile obiective ale sociologilor. Militariștii însăși, în ajărd Edmond Demolins, care consideră sociologismul ca o formă iritătoare, ca o formă de ecologie primăvara, intră în liniile și comunitățile și evoluția actuală a omenei merge spre individualizare, înțelepelile argumentare, serioase și greu de înțelitul, nu mi-au putut refuza atenționarea. Erau mai multe argumente de natură logică și psihologică.

Am dat înăud de minunata carte de educație morală a lui Poerjier. „Evangheliul Vieții” și, etișor, eminăntul acestuia de propriație de profundă înțeleptenie. Arta vieții constă în a ști să dai. „Să-ai înțeles atunci cătă epoca frerei și cătă materialul cuprinde în sine această doctrină a socialismului, care învață pe oameni să șeară, nu să dea. A ști să dai, nu cunoaște formula mai altă, nu om-năștă, nu creștinăscă. A ști să dai, înțelegea o renunță, și nimic mai nobil, mai înalt, mai ideal ca renunțarea în julosul aproapei te și suferi prie-păstăriile pe care o soartă nemorocăzi și te aduce...”

Ori, occasia nu e altora decât negația categorică a socialistului, care cere. – „Și atunci, care e omul care primește doctrinile sociale și ideile în consecință lor probabile, penru văză omenirii pe care acum înțină episoade o domind, să mai sărbătorească asupra valorii morale a acestui socialism, care exaltează spiritele în trecutul recent?”.

Ei, socialismul ca și numai doctrina răsăritelor cunoscutele actuale, dar și unul călătoare și simplu examen analitic,

CE-SAR

Bulgarii nu se astămpără...

O întâmplare fericită punându-ne în posesiunea a câteva numere din „L'Echo de Bulgarie”, oficiosul francez al guvernului respectiv, suntem în măsură de a informa pe cititorii noștri asupra svârșirilor și unelelor politicienilor bulgari, cari, pe de o parte nu înțelesă de a administra baloane de... oxigen poporului lor ros de ambiciozii deșerte și de nevoi adânc resimțite, iar pe de alta, de a întreține în provincia Dobrogei, iremediabil pierdută pentru ei, o stare de spirite și de lucruri prelinchi pescuitelor în apă turbure.

Declarăriile d-lui M. Theodoroff.

Președintul Consiliului de ministri, răspunzând unei interpelări a d-lui deputat M. Kiorcei, în ședința de 13 Decembrie a. c., cu privire la Dobrogea, a declarat:

Rezultă din ceeace procedă că administrația din Dobrogea va fi pusă sub ordinele directe ale Generalului Berthelot.

Ea va fi o administrație militară având depline puteri și va dura până în cîteva luni. Ea este o administrație alătă. E de sănătatea, că administrația locală va rămâne indigenă pe cît e posibil, în conformitate cu ordinele guvernului alătă.

Același ziar cu data de 18 Decembrie informează că ministru Mușanov, venit la Siliștra a pronunțat un discurs asupra viitoarelor destine ale Dobrogei, adăugând că și adânc convins că, în baza principiilor proclamate de către Marile Puteri, Dobrogea va fi a bulgărilor.

După o recepție la primăria orașului ministerul a plecat prin Turcia și Rusia.

D'ale invățătorilor

Asociația generală a membrilor consiliului didactic, întrenându-se în ziua de 4 Decembrie, sub președinția d-lui L. Mihalache, după ce a lăsat boala într-o serie de cuestionări privitoare la organizația internă a corporației și la atitudinea ei externă, făță de prefacele prin care trece țara, – a constituit în cîteva din urmă și comitetul, din care, pe cît văd, nu mai face parte nici un invățător din Dobrogea.

Nu sunt deosebite vremurile, când aceste locuri erau cîtățile de un Petre Stănescu, Petre Papadopol sau Dumitru Bujălii L...

Astăzi de urmă: – desconsiderarea în care a fost acuzația Dobrogei, se realizează și corpul de invățători din acea parte a țării, care dădea până acum cel mai mare coefficient în toate concursurile profesionale, ca mai sănătoșă migrație cooperativă și cei mai mari număr de pictori de carte în intervalul cel mai scurt de timp.

Este fără îndoială o scăpare din vîrde... – nu se să le constituie Comitetul Asociației invățătorilor și care se va repara – să sperăm la prima ocazie.

St. P.

Lupu și schimbă părull...

Venirea la lor noștri: ACASA a început să se facă resimțită.

La Constanța, lemnele ai căror preț era fixat de autoritatea de ocupație la 40-50 lei/m² de kilogram, edificii noastre le-au urcat la 70-100 de camădă.

Tărâțele dela 20, la 40 bani chilogramul.

„Autospălu” cu care se călătoresc din Dobrogea în Tara-mumură nu s-a desfaștat, ci s-a... scumpit și el. Pe o fizică de hărție scrisă în un functionar, Primăria incasează 1 lei pe formulare imprimată. Sus „nai noștrii”!

Se joacă cu focul!

Bulgari din Dobrogea
căută să producă armă

După instalația autorităților noastre în Dobrogea, încă locuitorii au fost condusi să se redună publicul ca într-un anumit termen să devină și posibili, să duc orape la poliție, în cîteva luni.

Observându-se că anumătă măsură nu se executa și avându-se informații precise că populația bulgară este provocată în armă din belșug, înțăriri și subzistă în Balcani. Deci este important ca să se oblige cătă mai curând guvernul bulgar să semneze un tratat, care să conservă schitul balcanic așa cum înțeleg situația în înțeleșul unei păși durabile.

A/înd că prefectura de Tulcea înaintează de a fi făcut oferită d-lui Gh. Șerban, fusesse propusă d-lui Traian Alexandrescu, făcă judecător de instrucție în cîteva ore, actualmente detinut pe lângă Comandamentul francez, care înține a refuzat-o.

Micile cencassuri au început la Constanța.

Raportul prefecturei locale cu re-comandarea d-lui Siliști la administrația plășii Mangalia a fost pus la dispozitie în urmă sfârșințelor unor anumite polițieni, iar în locul acesta a fost numit d. I. Dimitrievici, membru al clubului conservator-democrat.

În cîteva luni și amânări, au apărut și negații de înțăriri la Tulcea, care ar însemna să le ia înțăriri.

Unii mai înțărătoare și chiar chiară, nu se înțină de la tulcă.

Unii mai înțărătoare și chiar chiară, nu se înțină de la tulcă.

Unii mai înțărătoare și chiar chiară, nu se înțină de la tulcă.

Unii mai înțărătoare și chiar chiară, nu se înțină de la tulcă.

Unii mai înțărătoare și chiar chiară, nu se înțină de la tulcă.

Unii mai înțărătoare și chiar chiară, nu se înțină de la tulcă.

Unii mai înțărătoare și chiar chiară, nu se înțină de la tulcă.

Unii mai înțărătoare și chiar chiară, nu se înțină de la tulcă.

Unii mai înțărătoare și chiar chiară, nu se înțină de la tulcă.

Unii mai înțărătoare și chiar chiară, nu se înțină de la tulcă.

Unii mai înțărătoare și chiar chiară, nu se înțină de la tulcă.

Unii mai înțărătoare și chiar chiară, nu se înțină de la tulcă.

Unii mai înțărătoare și chiar chiară, nu se înțină de la tulcă.

Unii mai înțărătoare și chiar chiară, nu se înțină de la tulcă.

Unii mai înțărătoare și chiar chiară, nu se înțină de la tulcă.

Unii mai înțărătoare și chiar chiară, nu se înțină de la tulcă.

Unii mai înțărătoare și chiar chiară, nu se înțină de la tulcă.

Unii mai înțărătoare și chiar chiară, nu se înțină de la tulcă.

Unii mai înțărătoare și chiar chiară, nu se înțină de la tulcă.

Unii mai înțărătoare și chiar chiară, nu se înțină de la tulcă.

Unii mai înțărătoare și chiar chiară, nu se înțină de la tulcă.

Unii mai înțărătoare și chiar chiară, nu se înțină de la tulcă.

Unii mai înțărătoare și chiar chiară, nu se înțină de la tulcă.

Unii mai înțărătoare și chiar chiară, nu se înțină de la tulcă.

Unii mai înțărătoare și chiar chiară, nu se înțină de la tulcă.

Unii mai înțărătoare și chiar chiară, nu se înțină de la tulcă.

Unii mai înțărătoare și chiar chiară, nu se înțină de la tulcă.

Unii mai înțărătoare și chiar chiară, nu se înțină de la tulcă.

Unii mai înțărătoare și chiar chiară, nu se înțină de la tulcă.

Unii mai înțărătoare și chiar chiară, nu se înțină de la tulcă.

Unii mai înțărătoare și chiar chiară, nu se înțină de la tulcă.

Unii mai înțărătoare